

Boklansering og helsespråksamtale

Michael 2023; 20: 123–6.

Boka Pasientjournalen – språk, dokumentasjon og helsekompetanse ble lansert i Målstova på Nasjonalbiblioteket i Oslo 14. februar 2023. Et godt og klart språk er en forutsetning for en god helsetjeneste, understreket helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol i sin innledning.

– Målstova var i tidligere tider en sal for samtaler, sa direktør Åse Wetås i Språkrådet som var vertskap for samlingen. Hun inviterte til en samtale om helsespråk (figur 1). Den invitasjonen ble fulgt opp med fem faglige innlegg basert på kapitler i boka som er det 31. supplementet til tidsskriftet *Michael* (1), en panelsamtale mellom tre helseinformanter, og deretter uformelle samtaler blant omtrent 75 inviterte deltakere.

Samtalen går videre

– Pasientjournalen er i seg selv en samtaleplattform, sa professor Erik Fosse. Der snakker legen og sykehuset med seg selv, og der snakker de sammen. Etter hvert er pasienten også blitt med i samtalen. Neste deltaker er data-maskinen. Han skisserte framtidens mulige bruk av kunstig intelligens i helsetjenesten. Algoritmer og automatisering kan bidra både i diagnostikk og behandlingsbeslutninger basert på journalinnholdet

Arrangementet var ikke bare en boklansering, men også begynnelsen på det som kan bli et forum for norsk helsespråk. Erlend Hem orienterte om planene på vegne av Gruppe for norsk medisinsk fagspråk, Språkrådet og Direktoratet for e-helse som også står bak bokinitiativet. I 2023 er det planlagt ytterligere to seminarer, et i Legenes hus i Oslo, og et hos Direktoratet for e-helse. Målet er å utvikle og forbedre det norske helsespråket.

PROGRAM

10.00–10.10 **Åpning** ved helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

10.10–10.20 **Helsespråk for alle** ved Åse Wetås, direktør i Språkrådet

10.20–10.30 **Boklansering** ved Erlend Hem og Magne Nylenna

Seminarandel

10.30–10.40 **Medisinsk journalskriving på nynorsk**
Geir Sverre Braut, professor ved Høgskulen på Vestlandet

10.40–10.50 **Helseplattformens språklige erfaringer**
Julia Németh, produksjef for HelsaMi
Mona Stedenfeldt, seksjonsleder i Helseplattformen

10.50–11.00 **Ulike behov – felles språk?**
Alfhild Stokke, avdelingsdirektør i Direktoratet for e-helse

11.00–11.10 **Thorax, toraks eller brystkasse?**
Lars Johnsen, forskningsbibliotekar ved Nasjonalbiblioteket

11.10–11.20 **Pasientjournal, kunstig intelligens og språkteknologi**
Erik Fosse, professor ved UiO

11.20–11.25 **Presentasjon av planer for nettverksseminar til våren og høsten**

11.25–11.35 **Pause**

11.35–12.00 **Hvordan står det til med den språklige beredskapen?**

Panelsamtale med

- Espen Rostrup Nakstad, assisterende helsedirektør i Helsedirektoratet
- Christina Lill Rolfheim-Bye, kommunikasjonsdirektør i FHI
- Bente Aae, kommunikasjonsdirektør i Helse Vest

Samtalen ledes av Stine C. Bjerkestrand, kommunikasjonsdirektør i Direktoratet for e-helse

12.00–13.00 **Lunsj**

Figur 1. Seminarprogrammet

Figur 2. Ingvild Kjerkol, Magne Nylenna, Åse Wetås og Erlend Hem var tilfreds både med boka og lanseringsseminaret. (Foto: Isak Ramsvik, Språkrådet)

Pasientjournalen

Flere og ulike målgrupper gjør det vanskelig å finne et språk som ivaretar alle journalens funksjoner. Samtidig er politikere, språkrøktene og helsepersonell enige om at pasientjournalen er et viktig satsingsfelt for språklig bevissthet og at den nye boka er et nyttig hjelpemiddel (figur 2).

Direktoratet for e-helse arbeider for å finne et felles språk for ulike behov. I Helseplattformen i Midt-Norge har man lansert en digital innbyggerportal for helse- og omsorgstjenester som har fått navnet HelsaMi. Det er investert mye tid i brukermedvirkning og brukertesting.

Journal skriving på nynorsk er en særlig utfordring, sa professor Geir Sverre Braut. Han utfordret «substantivsjuka» i journalene og den overdrevne bruken av passivt språk. Det kan fungere som ansvarsfraskrivelse, sa han.

Språklig beredskap

Med utgangspunkt i erfaringene fra koronapandemien ble programmet avsluttet med en panelsamtale ledet av kommunikasjonsdirektør Stine Camilla Bjerkestrand i Direktoratet for e-helse. Hun styrte ellers hele seminaret med fast hånd og tydelig stemme.

Paneldeltakerne var enige om at helsetjenesten trenger en språkpolitikk også for beredskap. – Det vi gjør mellom krisene er viktigst, sa Bente Aae, kommunikasjonsdirektør i Helse Vest. Christina Rolfheim-Bye i Folkehelse-

instituttet påpekte behovet for et målrettet, skreddersydd språk til ulike grupper.

Assisterende direktør i Helsedirektoratet, Espen Rostrup Nakstad, oppsummerte det hele med et allmenngyldig råd: Fortell ting så enkelt og presist at flest mulig forstår mest mulig!

Litteratur

1. Nylenna M, Hem E, Husom N. red. Pasientjournalen – språk, dokumentasjon og helsekompetanse. *Michael* 2023; 20: Suppl 31. <https://www.michaeljournal.no/journal/1000/31>

Magne Nylenna er professor emeritus i samfunnsmedisin ved Universitetet i Oslo og redaktør i Michael.